І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: в Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 146. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 2-го СЕРПНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 2, 1962 No. 146 VOL. LXVIII.

ЗДА ЗАПОВІДАЮТЬ ПРОДОВЖЕННЯ АТОМОВИХ ВИПРОБУВАНЬ НАД ПАЦИФІКОМ

Вашингтон. — Існує поважна можливість, що теперішні американські атомові випробування, що відбуваються в районі острова Джанстона над Пацифіком та які мали бути закінчені впродовж цього місяця, будуть продовжувані ще також у вересні. Рішення в цій справі може винести тільки Президент, але таку можливість заповіли спільно Комісія Атомової Енергії і Департамент Оборони. Продовжені випробування мали б включати головно дві експльозії на великій висоті. Досі вже було чотири такі проби, але тільки одна успішна. Натомість остання безуспішна проба, що відбулася 25-го липня, поважно пошкодила устаткування для випуску ракети, як треба було знищити таки на землі ракету Тор, ще заки її випущено. В спільному повідомленні Комісії Атомової Енергії і Департаменту Оборони сказано, що ремонт випускної бази може потривати ще кілька тижнів і це повідомлення інтерпретується як посереднє заповідження, що теперішня серія атомових випробувань буде на тих кілька тижнів продовжена, бо в пляні цих спроб залишилася ще експльозія двох атомових бомб, одної на висоті 100 миль, а другої на висоті 500 миль. В поінформованих колах вважають, що з психологічних мотивів Президент волів би, щоб ці проби були закінчені згідно з пляном вже цього місяця, але тим не менше їх треба буде продовжити, можливо ще й на жовтень, бо військо таки домагається цих випробувань на великій висоті, що й були головною метою теперішньої пробної серії. Вважають, що це було одною з головних справ на порядку наради президента Кеннеді з його дорадниками в справі роззброєння, що відбулася у вівторок 31-го липня, та мала продовжуватися також в середу, 1-го серпня.

Зріст злочинности загрожує нації — перестерігає Едгар Гувер

Вашингтон. — Зріст злочинности в Америці набирає загрозливих розмірів і поважно загрожує нації — перестерігає директор Федерального Бюра Інвестиґацій Едгард Гувер, піддержуючи свою пересторогу статистичними даними. Виходить, що впродовж минулого, 1961-го року в Америці попевнено 1,962,090 „серйозних злочинів", що на три відсотки перевищує „найбільш злочинний" попередній, 1960-ий рік. Директор ФБІ твердить на підставі статистики, що впродовж останніх 5 років зріст злочинности перевищує збільшення людности у відношенні 5 до 1. В додатку до того, арешти за ці „серйозні проступки" серед молоді нижче 18 років збільшилися в 1961 році на 4 відсотки в порівнянні з 1960-им роком. „Оцінюючи справу реалістично — твердить Е. Гувер — сьогодні кожний чоловік, жінка і дитина в Америці є в куди більшій небезпеці впасти жертвою злочину, ніж це було досі". Справа боротьби із злочинністю є не тільки справою поліції та інших установ, що мають стояти на сторожі закону, але й цілого громадянства, що його до цієї боротьби й закликає директор ФБІ.

Сенатська комісія закінчила перевірку законопроєкту в справі податків

Вашингтон. — Сенатська фінансова комісія закінчила 31-го липня розгляд законопроєкту в справі податків, поробивши в ньому деякі зміни і доповнення. Якщоб законопроєкт був схвалений, загальні прибутки державної скарбниці могли б зменшитися на приблизно 750 мільйонів долярів річно. Тим часом широко обговорювані і дебатовані в останніх тижнях можливості зменшення податків від особистих прибутків натрапляють на нові перешкоди, бо республіканська група законодавців повідомила, що вона виступить проти цих пропозицій, вважаючи, що для їх переведення необхідні дальші студії ситуації.

Президент Жидівського Конґресу заперечує вістку в справі Ватикану

Ню Йорк. — В американській пресі, а за нею і в „Свободі" (з 31-го липня) подано вістки, що президент Світового Жидівського Конґресу д-р Наґом Ґольдман мав змінити попереднє рішення та відкликати висилку жидівського спостерігача на Вселенський Собор, що має початися у Ватикані 11-го жовтня. Раніше інформовано, що жидівським спостерігачем на Соборі буде д-р Хаїм Варді, член міністерства віровизнання в Ізраїлі. Тепер д-р Голдман в телеграмі до „Ню Йорк Таймсу" з Женеви спростовує, що вістка про зміну рішення відносно висилки спостерігача на Собор не відповідає правді.

В АМЕРИЦІ

● **У Буенос Айресі, Арґентина**, відбулася друга конференція дванадцяти держав — членів Антарктичного Договору. Не зважаючи на те, що вона тривала одинадцять днів, порядку нарад не вичерпано і більшости спірних справ не полагоджено. Єдиним позитивним вислідом цієї конференції була виміна поглядів.

● **Бразилійський президент Жоао Ґуларт** здобуває все більше престижу і впливу у військових колах Бразилії. Військо мало б піддержувати Ґулярта в його намаганнях вернутися до президентської системи правління у Бразилії. Опонує проти цих намагань теперішній прем'єр Брохадо да Роха, який вимагає дальшого поширення парляментарної системи у Бразилії і переведення плебісциту, який мав би виявити, чого собі бажає населення.

● **Палата Репрезентантів** прийняла компромісовий законопроєкт, який уповноважує уряд асиґнувати $3,744.000.000 для Національної адміністрації для справ аеронавтики і космічних дослідів. В цій сумі затверджено 22 мільйони долярів на дослідження Місяця й інших планет.

● **Генеральний прокуратор ЗДА Роберт Кеннеді** виступив у Вашинґтоні з промовою, у якій підкреслив важливість фізичного виховання і виробловання фізичної справности молоді. Промовляв Роберт Кеннеді на конференції шкільних керівників для справ здоров'я, фізичного виховання і відпочинку. В конференції брало участь 175 виховників.

● **Американська пошта** випустить в дні 16 вересня ц. р. 4-центову поштову марку, видану на пошану покійного спікера Палати Репрезентантів ЗДА Сема Рейбирна.

● **Колюмбійський університет у Ню Йорку** одержав 16 мільйонів долярів у дарунку від померлого в грудні 1958 р. копальняного інженера Генрі Крумба і його дружини, що померла 8 липня ц. р. Записав цю суму Крумб із вдячности за те, що в 1895 році він одержав від Колюмбійського університету 200 долярів стипендії, які допомогли йому закінчити студії і добитися потім великого майна.

Селебрізі заприсяжений на секретаря здоров'я, виховання і доброчинности

Президент Джан Ф. Кеннеді приглядається, як Ентоні И. Селебрізі (посередині), довголітній посадник Клівленду та відомий приятель українців, складає присягу, як новий секретар здоров'я, виховання і доброчинности. Присягу переводить адміністраційний урядовець Карсон М. Говел. Церемонія відбулася на подвір'ї перед Білим Домом.

Вашингтон. — У вівторок 31-го липня тут перед Білим Домом відбулася врочистість заприсяження новонайменованого президентом Кеннеді секретаря здоров'я, виховання і доброчинности, що ним став Ентоні Селебрізі, колишній довголітній посадник Клівленду. Новий секретар здоров'я і виховання та доброчинности добре відомий не тільки великій українській громаді в Клівленді, але й в цілій країні. Рідко траплялася у тому місті більша українська імпреза, в якій не взяв би особистої участи та особисто не вітав українців тодішній посадник Ентоні Селебрізі. Зокрема великі симпатії до українців, їх змагань та їх традицій виявив Селебрізі в привітальному слові на попередній, 24-ій конвенції Українського Народного Союзу, нав'язуючи до власного европейського походження. У врочистості заприсяження Е. Селебрізі на секретаря здоров'я, виховання і доброчинности, на місце Абрагама Рібікоффа, який зрезиґнував з того посту, щоб кандидувати на сенатора ЗДА, взяв участь президент Кеннеді та інші державні достойники.

В Сенаті продовжується обструкція законопроєкту про Телстар

Вашингтон. — Завзяті законодавці в Сенаті З'єдинених Держав продовжували також у вівторок, 31-го липня, свою обструкцію піддержуваного урядом законопроєкту про урядове і приватне співвласництво штучних комунікаційних сателітів Землі типу з успіхом випущеного і тепер випробовуваного „Телстару". „Телстар" був випущений спільними зусиллями приватних компаній, зокрема Американської Телефонічної і Телеграфічної Компанії, та уряду. Зголошений тепер законопроєкт передбачає створення окремої урядово - приватної корпорації, яка завідувала б телстарами в майбутньому. Тим часом, ряд законодавців вважає, що таке співвласництво у практиці давало б у цій справі монополь згаданій Американській Телефонічній і Телеграфічній Компанії, але тому, що вони не бачать виглядів, щоб цей законопроєкт змінити або відкинути, вони почали обструкцію в Сенаті, виголошуючи безконечні промови, які часто не мають нічого спільного з дебатованою справою. Перед у цій обструкції веде сенатор Вейн Морз, демократ з Ореґону, і до обструкціоністів належить також сенаторка Мурін Нюберґер, також демократка з Ореґону, що є в Сенаті першою жінкою, яка бере участь в обструкції. Тим часом сенатор Менсфілд з Монтани, лідер демократичної більшости, виявив готовість переслати законопроєкт до Комісії закордонних справ для дальшої перевірки. Сенатор Морз противиться і цій пропозиції, вимагаючи наперед запевнення, що законопроєкт не вийде з комісії до кінця теперішньої сесії, або він та інші обструкціоністи готові говорити аж до кінця сесії.

Заповідають зміну на становищі американського амбасадора в Парижі

Вашингтон. — У поінформованих колах столиці вважають, що теперішній американський амбасадор в Парижі, генерал Джеймс М. Ґейвін зголосить в найближчих днях свою резиґнацію та що на його місце буде найменований на цей пост Чарлз Е. Болен, колишній американський амбасадор у Москві і теперішній спеціяльний дорадник державного секретаря Діна Раска. Згідно з інформаціями ген. Ґейвін зрезиґнує з власної ініціятиви і на власне бажання, вже деякий час тому мавши намір вернутися до приватного життя і зайняття.

В найближчу суботу на Союзівці відбудеться „Канадійський вечір"

Союзівка, Керґонксон. Американсько - канадійський характер Українського Народного Союзу стверджують не тільки різні постанови статуту, але й вся активність, включно з культурно - розваговими імпрезами під час літнього сезону на Союзівці. Започаткована вже в минулих сезонах традиція окремих „канадійських вечорів" на Союзівці продовжуватиметься і цього року, вже в найближчу суботу, 4-го серпня. Програму цього оригінального вечора, що в минулому році був одною з головних атракцій сезону, виконають артисти театрального ансамблю „Розвага" з Торонта (керівник — Володимир Довганюк, режисер — Юрій Бельський), заслужений артист Гр. Ярошевич - Манько та члени ансамблю: Наталка Баумп, Марія Луцька, Соня Сахно, Богдан Климкович, Іван Валько та В. Довганюк і Ю. Бельський, відомі українській публіці, як незрівняні Селепко Лавочка і Саливан Глек. У програмі: скечі В. Софронова-Левицького „Асекурація і реґабілітація", діялоги Селепка і Саливана пера Е. Козака (Ека) і Б. Нижанківського (Бабая) та сольоспіви і дуети.

Фінська молодь демонструє безупину проти комуністичного „Фестивалю молоді"

Гельсінкі. — Започатковані ще в суботу 28-го липня демонстрації фінської патріотичної молоді проти влаштовуваного тут комуністами міжнародного збіговища комуністичної і „прогресивної" молоді, продовжувані такою наступними днями, відбувалися з непослабною силою теж і у вівторок 31-го липня. Фінська поліція розганяла антикомуністичних демонстрантів вибухаючи газові бомби і побиваючи демонстрантів гумовими палицями. Під час „уговтування" демонстрантів було поранених кільканадцять осіб і десять студентів заарештовано. Для успішної розправи з бурхливими демонстраціями, виниклими у вівторок увечері, гельсінська поліція мусіла підводити підкріплення з провінції, бо не встигала сама втримувати порядок. Демонстранти маршували вулицями міста, проголошуючи антикомуністичні гасла, і супроводжаючи проїжджаючі з учасниками фестивалю автобуси свистом та криком. Розігнані в одному місці, вони збиралися в другому, не зважаючи на газові бомби і на всі інші акції піхотної і кінної поліції. Совєтська преса промовчує факт відбування цих демонстрацій і пише, що „Всесвітній фестиваль молоді і студентів" проходить в атмосфері... дружби і братньої любови, куди глибшої і загальнішої, як про неї мріяли колись засновники Філядельфії. Трапляються також непорозуміння між самими учасниками комуністичного конґресу. Деякі із членів кубинської делеґації виступили відкрито проти режиму Фіделя Кастра. Фінляндські прокомуністичні змагуни відмовилися від участи в плавацьких змаганнях на знак протесту проти участи комунокитайських змагунів, які не належать до ніякої визнаної світової організації.

Фінський поліцист „уговтує" одного з учасників антикомуністичної демонстрації.

З Альжиру повідомляють про звільнення віце-прем'єра Будіяфа з полону

Альжир. — Командування військових з'єднань, прихильних до Бена Беллі, повідомило, що схоплений під час відвідування своєї родини антаґоніст Бена Беллі і заступник прем'єра Альжирського Тимчасового Уряду Мохаммед Будіяф, звільнений і матиме змогу вернутися до Альжиру. Представник Бена Беллі Мохаммед Кідер сповістив представників преси, що до Батни, куди був завезений пірваний прихильниками Бена Беллі Будіяф, вислано спеціяльний літак і ним прибуде Будіяф до міста Альжиру, щоб взяти участь в переговорах між альжирськими націоналістичними провідниками в справі полагоди затяжної політичної кризи в Альжирі після проголошення незалежности цієї колишньої французької території. Повідомлення про звільнення Будіяфа проголошено ранком 21-го липня, але до полудня цього дня висланий по Будіяфа літак до Батни ще не прибув й однодумець Будіяфа та антаґоніст Бена Беллі віце - прем'єр Белькасем Крім висловив сумнів щодо правдивости цього повідомлення. Якщоб повідомлення про звільнення Будіяфа відповідало дійсності, то цей факт вплинув би видатно на відпруження загостреної внутрішньої ситуації в Альжирі.

Не зважаючи на критику Хрущова, в Україні таки продукують „Запорожця"

Москва. — Як виходить з останніх повідомлень совєтської преси, завод „Комунар" у Запоріжжі, який донедавна продукував тільки збиральні комбайни, продовжує далі продукувати особові авта малого типу під назвою „Запорожець". В перших шістьох місяцях цього року в Українській ССР випродуковано 8,500 авт цього типу і крім того 7,000 вантажних авт й автобусів. Згідно з пляном, в 1965 році в Українській ССР випродукують 150.000 авт „Запорожець" і в цьому Україна мала б дорівняти теперішній продукції авт в усьому Совєтському Союзі. Відбувається продукція „Запорожця" не зважаючи на виступ Хрущова, який під час московської сільськогосподарської наради в березні ц. р., критикував гостро рішення припинити продукцію сільськогосподарських машин в запорізькому „Комунарі" і перейти на продукцію малих авт типу „Запорожець" і вимагав переходу цього ж заводу на продукцію комбайнів та інших машин. „Запорожець" це є мале 4-особове авто, побудоване на зразок західньоевропейських малих авт, передусім типу західньонімецького „Фольксваґену". Ціна „Запорожця" виносить 1.800 рублів або 2.000 долярів і він зуживає всього один ґальон бензини на 40 миль. Останнім часом цього авта почали вживати в деяких совєтських республіках, як амбулянсу і для розвожування пошти.

Совєти затримали чотирьох чужоземних учасників конґресу для поборювання рака

Москва. — Міжнародний конґрес для поборювання хвороби рака, який відбувався тут останніми днями і з успіхів якого совєтська преса зробила величезне досягнення... Совєтського Союзу, закінчився тут досить прикрою для деяких учасників пригодою. Чотири чужоземні лікарі і вчені, один італієць, один японець і два французи повірили — після різних бенкетів і промов — у совєтську свободу і, від'їжджаючи з Совєтського Союзу, почали фотографували з літака балтійський краєвид. Це спостерегла совєтська команда літака і почала вимагати від чужоземних аматорів фотографування віддачі зроблених ними фільмів і фотоплівок. Коли вони відмовилися, совєтський пілот завернув літака разом з усіма пасажирами назад до Москви і передав запідозрених у шпигунстві чужоземних лікарів в руки совєтських органів безпеки. Пасажирам незаанґажованим у фотографуванні дозволили від'їхати іншим літаком, а фотографів після переслухання і відібрання їм зроблених фото, звільнили аж на другий день і вони прибули, досвідчивши на собі совєтської дійсности, до Парижу щойно 30 червня вночі.

ІНДОНЕЗІЯ ДІЙШЛА ДО ЗГОДИ З ГОЛЛЯНДІЄЮ В СПРАВІ НОВОЇ ҐВІНЕЇ

В ОСНОВУ ПОРОЗУМІННЯ ПОКЛАДЕНО ЗАПРОПОНОВАНИЙ З'ЄДИНЕНИМИ ДЕРЖАВАМИ ПЛЯН ПОЛАГОДИ ЗАТЯЖНОГО КОНФЛІКТУ МІЖ ОБИДВОМА КРАЇНАМИ

Вашингтон. — Переговори між представниками Індонезії і Голляндії в справі майбутнього правного стану дотеперішньої голляндської Нової Ґвінеї, що відбувалися у ЗДА у ближче невизначеній місцевості біля Вашингтону, почавши вже від березня ц. р., завершилися у вівторок дня 31 липня ц. р., досягненням порозуміння у цій спірній між обидвома країнами справі. Обидві сторони погодилися на запропонований американським дипломатом Елсвортом Бункером компроміс згідно з яким адміністрацію над Н. Ґвінеєю, що її вимагає для себе Індонезія, мали б перейняти тимчасово Об'єднані Нації і щойно пізніше голляндська Нова Ґвінея мала б перейти під владу Індонезії. Минулого тижня переговори між індонезійським міністром закордонних справ Субандріо і голляндським амбасадором до ЗДА, Яном Г. ван Ройєном опинилися були в сліпому куті і були близькі до перервання, бо Субандріо вимагав, щоб адміністрація Об'єднаних Націй над Новою Ґвінеєю була не фактична, а тільки символічна. Під кінець минулого тижня Субандріо почав погрожувати, що він виїде назад до Індонезії, але своєї погрози не виконав і в понеділок дня 30 липня відбув чергову зустріч із голляндським амбасадором, на якій уже повелося досягнути порозуміння щодо часу тривання адміністрації ОН над Новою Ґвінеєю. У вівторок 31 липня обидві сторони погодилися на формулу, згідно з якою Індонезія перейме адміністрацію над голляндською Новою Ґвінеєю з днем 1 травня 1963 року. До того речення цією територією адмініструватимуть Об'єднані Нації. З другого боку, Індонезія погодилася на відбуття найдалі до 1969 року плебісциту в цій колишній голляндській колонії, який мав би проходити під наглядом ОН і під час якого населення цієї території мало б висловитися або за приналежністю до Індонезії або за незалежним існуванням. Досягнене між делеґаціями Голляндії й Індонезії порозуміння має бути ще ратифіковане урядами обидвох країн.

В Лондоні підписано домову про створення Маляйської Федерації

Лондон. — Британський уряд сповістив дня 31 липня офіційно, що цього дня підписано тут порозуміння в справі створення Маляйської Федерації, яка включатиме Маляю й інші дотеперішні британські території в Південносхідній Азії — Сінґапур, Саравак, Бруней і Північне Борнео. Федерація охоплюватиме 1.600-милевим півколом велетенські простори навколо Південнокитайського моря, від границь Сіяму до Філіппінського Архіпелягу. Документи домови про створення Маляйської Федерації були підписані британським прем'єром Мекмілленом і прем'єром Маляї Тунку Абдулем Раманом. Британія підписала домову в імені всіх складових частин Федерації. Сінґапур, який лежить на південному кінці Маляйського півострова, був досі на півколоніяльному становищі у відношенні до Великої Британії і мав свою самоуправу, за винятком справ оборони і запордонної політики. Султанат Бруней, територія в Північному Борнео, був досі британським протекторатом. Саравак і Північне Борнео були британськими колоніями. Ближчих подробиць про реченці офіційного проголошення Маляйської Федерації і про конкретні постанови досягненого в справі її створення порозуміння покищо не проголошено. Вони будуть подані до відома під час найближчого засідання британської Палати Громад. Сама Маляя є незалежним членом Британської Спільноти від 1957 року.

ЗДА стримали свою економічну допомогу для Гаїті

Вашингтон. — Американський уряд вирішив стримати в основному свою дотеперішню економічну допомогу для Гаїті. Як привід до цього кроку подають більш технічні, як політичні причини, але в політичних колах переконані, що вплинула на це рішення уряду ЗДА диктаторська політика теперішнього президента цієї країни Франсуа Дюваліє, незгідна з принципами домовленого між американськими державами „Альянсу для Прогресу". До дня 30 червня ц. р. Гаїті мало одержати від ЗДА 7,250,000 долярів допомоги, але ЗДА виплатили тільки 1,600,000 і це здебільша на боротьбу з малярією у Гаїті.

У СВІТІ

● **Папа Іван XXIII** прийняв на спеціяльній авдієнції в дні 30 липня ц. р., представника поширеного в Японії віровизнання Шінто священика Шізуку Матсабуру з Кіото разом із його родиною. Розмова Папи з Матсабурою відбувалася французькою мовою і торкалася справи релігійної толеранції та інших тем.

● **Згідно з повідомленням лондонського „Таймсу"** — Південна Африка експортує ще в цьому році до комуністичного Китаю 650.000 тони кукурудзи. 400.000 тони з тієї кількости вивезуть кораблями з порту Дюрбан в Південній Африці, решту через Східній Лондон.

● **Десять держав** разом з Інтернаціональним Банком для відбудови і розвитку уділять Індії 1.070.000.000 долярів позички для фінансування другого року поточної індійської п'ятирічки. Із згаданої суми 450.000.000 долярів позички припадає на ЗДА, других 450.000.000 дол. випозичать інші держави, а 20.000.000 дол. Світовий Банк.

● **Вірні Англійської Церкви** взяли масову участь в богослуженні для відзначення 1100-ої річниці смерти св. Світгуна, патрона погоди, що відбулося під відкритим небом. Перешкодив трохи цим святкуванням патрона погоди зливний дощ, який падав цього дня.

● **Комунокитайські студентські часописи** нарікають на жахливий стан гігієни у студентських гуртожитках Пейпінґу. Комунокитайські студенти не дбають ні про свою особисту гігієну ні про санітарний стан їхніх приміщень. Редакції комунокитайських часописів доражджують молоді брати собі приклад із... Леніна, який працював по 12 годин на день, але встигав бути чистим і удержувати порядок коло себе.

● **До Москви прибув у відвідини до московського 85-літнього патріярха Алексія** кантерберійський архиєпископ 59-літній Артур М. Рамзей. На летовищі вітав голову Англіканської Церкви сам патріярх. Темою розмов архиєпископа з патіснішої співпраці між обидвотіснішої співпраці між обидвома Церквами.

● **Із Сіяму відлетіли** в неділю, дня 29 липня до Окінави останні з'єднання американської морської піхоти, прислані туди З'єдиненими Державами Америки для стримання комуністичної загрози з Ляосу.

● **Під час підходу на гору** Кеппадель у швайцарських горах Альпах згинуло в неділю 29 липня дві швайцарські дівчини з Давос.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J

Недуга Альжиру

Західні кореспонденти в Альжирі намагаються розгадати загадку, чому саме альжирсько - арабські патріоти - революціонери, які одностайним фронтом понад сім років боролися проти французької адміністрації, наче буквально протягом ночі, осягнувши мету своєї боротьби, так між собою пересварились, що не захотіли навіть спільно взяти участь в урочистому проголошенні самостійности Альжиру. Думаючи політичними категоріями, західні коментатори вказували спершу, як на логічне виправдання такої ворожнечі, на розбіжність концепцій щодо внутрішньої і закордонної політики Альжиру. Мовляв, лідер „розкольників", за яким стала більшість армії, Мохаммед Бен Белля, з авреолею мученика, як 5-річний французький в'язень, заступає радикальне крило, яке вимагає негайної націоналізації різних ділянок альжирського господарства, а в закордонній ділянці оперття на арабський світ з Об'єднаною Арабською Республікою у проводі і радше на комуністичний бльок, як на Францію та Захід, що їх ті арабські націоналісти, мовляв, трактують як „колоністів". Прем'єр тимчасового альжирського уряду, Бенюссеф Бен Кедда, ніби більш поміркований і настоює на виконанні договору з Францією з 18-го квітня цього року.

Однак, таке з'ясування ситуації в Альжирі виявилось фальшивим. Передусім, Бен Кедда саме й належав і напевно належить до лівого крила націоналістів, яке перемогло на останніх зборах революційного альжирського парляменту в Триполісі, в Лібії і відсунуло від проводу першого прем'єра, Ферхата Аббаса. Тим часом якраз той ніби найбільш поміркований і прозахідній Ферхат Аббас солідаризувався з Бен Беллею, ніби крайньо лівим. Проте й сам Бен Белля рішуче заперечив, начебто він проти порозуміння з Францією і також стоїть на тому, щоб той договір зберегти. Обидві сторони вживають „революційної" фразеології і говорять про „продовжування революції", обидві напевне переконані, що в першу чергу треба провести — коштом французів — земельну реформу, поділивши французькі лятифундії між без- і малоземельних арабів. Водночас всі ті розсварені альжирсько - арабські діячі, очевидно, розуміють, яка пустка витворилася б в альжирській економіці й адміністрації, якби продовжувалася масова втеча французів з Альжиру. Самі ж альжирські провідники — це ті революціонери, які вийшли з народу, з бідних верств, і тому нема між ними й клясових різниць. У чому ж справа, за віщо йде боротьба?

Справа в персональних амбіціях, справа в жадобі влади, у взаємних анімозіях, зроджених на тлі отих персональних амбіцій — грати передову ролю в новій альжирській державі. Це те саме, що було і є далі в Конго, про що чуємо з різних інших молодих африканських країн. Те саме, що є нещастям Південного В'єтнаму, де впертість диктаторського президента Нго Дінг Дієма, антикомуніста, але реакціонера й амбітника, відштовхує нарід і шкодить американським допомоговим плянам і заходам.

Нещастям кожної такої молодої держави є те, що її творці, вчорашні революціонери, палкі націоналісти, які вміють жертвувати своїм життям для батьківщини — не вміють думати державницькими категоріями. А до державницьких категорій належить передусім персональна скромність. Гасло „все для батьківщини" йде в забуття, коли відкривається можливість здобування титулів, почестей, влади. Персональні амбіції затьмарюють політичний овид, персональні пристрасті перемагають політичний розум. Це — найгірша недуга дитячого віку кожної держави. Альжир, що саме тепер переживає цю недугу, або переможе її, або потоне у хвилях анархії.

П'явки й експлуататори

У повідомленнях совєтських газет про все частіші судові процеси проти спекулянтів, хабарників, розтратників державного майна, процесів, які закінчуються здебільша вироками смерти, промовчується дуже часто факт, що керівними особами в усіх тих кримінальних аферах були і головну ролю в них відігравали не якісь там недобитки буржуазних кляс, ворожих до комунізму та його ідей, але ж репрезентанти самого таки комуністичного режиму, відповідальні партійні і державні робітники, з останньої категорії — поголовно комуністи, які у совєтській системі єдино тільки можуть займати високі державні становища. Усі акти обвинувачення в цих процесах переконливо свідчать про те, що пили народну кров і наживалися на злиднях населення передусім особи, наділені довір'ям партії й уряду. Своєю „активністю" ці партійні п'явки й експлуататори перевищили в багатьох випадках таврованих комуністами капіталістів і поміщиків, які в порівнянні з совєтськими спекулянтами були цілком невинними людьми. Цього факту не розкриває і не підкреслює в належний спосіб також і західня преса, яка цікавиться здебільша кількістю жидів у цих процесах.

„Партійні і відповідальні" особи, між ними й виховані вже виключно в совєтській системі і в комуністичній ідеології, виступають, як підсудні, майже в усіх процесах. В Шахрисябзе, в Узбекістані, в так званому процесі трьох мільйонів судили в половині червня цього року виключно представників нової панівної кляси — директорів державних різниць, голів колгоспів, керівників торговельних організацій та крамниць, а разом з ними й районового прокурора Маджідова, і секретаря районового комітету партії Джурзева. Всі вони мали по кілька домів, приватні авта, власних шоферів і наживали на своїх спекуляціях не сотки, а мільйони рублів. В першій половині червня Найвищий Суд Української ССР судив керівників харчової бази „Ґастроном" у Дніпропетровську, теж здебільша партійців, які заробили мільйони рублів, продаючи „наліво" харчові залишки. У ближче неозначеній місцевості в другій половині липня суджено К. Деґтярьова, керівника одного із відділів у міністерстві фінансів СССР. У столиці Киргизії, Фрунзе, в цьому ж часі засуджено на смерть голову державного плянового комітету Киргизької ССР, Бекжана Дюшалєва і директора відділу плянування в господарській раді цієї ж республіки, І. Ахуна.

Організатори всіх цих спекулянтських афер і зловживань не обмежуються у своїй „активності" межами однієї области чи республіки. Розкрита в Білорусі багатомільйонова афера, проти учасників якої відбувався процес у Мінську в половині червня цього року, охоплювала своїм засягом Ригу, Ковно, Вільно, Кишинів, Кутаїсі, Львів, Ленінград, Київ, Слуцьк, Тбілісі, і всюди там комуністичні спекулянти мали „своїх людей" на відповідальних державних і партійних постах. Але, подаючи звідомлення про злочинну діяльність отих спекулянтів і тавруючи їх жадобу наживи, совєтські джерела не подають даних про партійні становища і про заслуги підсудних, які доконували своїх операцій тільки завдяки своїм постам і впливам.

Численна участь партійців і високих державних та господарських керівників у спекуляціях і зловживаннях показує, що всі совєтські перехвалки щодо „нової комуністичної моралі", „виховання нової совєтської людини" і „знищення клясової моралі експлуататорів" — це тільки пусті фрази, бож насправді совєтська система створила нову клясу експлуататорів, які наживаються не на державному майні, але на невільницькій праці селян і робітників.

М. Чировський

ГОСПОДАРСЬКА ЗАТРИМКА ЧИ ЗАГАЛЬНА РИНКОВА ЗНИЖКА

Останнім часом дедалі більше накопичується доказів на те, що розгін господарських процесів в З'єдинених Державах сповільнюється і що такий стан речей легко може привести до загальної ринкової знижки або рецесії. Офіційні кола, уважаючи, що психічний момент надзвичайно важливий для вдержання економічного балянсу країни, назагал заперечують будьяку серйозність ситуації. Зокрема, голова Палати Губернаторів Федеральної Резервової Банкової Системи, В. М. Мартин, недавно заявив, що вправді існує деяка затримка, скажімо імпас, в економічних процесах, але немає жадних даних говорити про якусь ринкову знижку. Також і господарський дорадник Президента, В. В. Геллер, говорив, що це — переходова затримка тільки на ринку. Оцим панам інакше говорити й неможливо.

Але у своєму господарському комунікаті Банкова Трестова Компанія Ню Йорку висловилася зовсім інакше. А саме, що „коли не появляться нові сили, що їх ще в тій хвилині не можна визначити або передбачити на ринку, тоді, найбільш імовірно, черговою фазою в циклічних економічних коливаннях буде господарська знижка.

Цей обмін думок дуже нагадує пізнє літо і осінь 1960-го року, коли ступнево розвивалася рецесія, і офіційні республіканські кола заперечували її, говорячи тільки про переходовий господарський — „імпас". А демократи тоді це використовували, наголошували дійсність типової рецесії і обіцяли виборцям усе можливе й неможливе для її відвернення у випадку своєї виборчої перемоги.

Демократи перемогли, стягнули десятки професорів до Вашингтону, щоб радитися з ними „як створити небо на землі". Однак, ще не минуло й двох років і народне господарство знову в коньюнктуральних турботах. Тож мимоволі згадується старе німецьке прислів'я про участь учених в правлінні: "Hundert zwanzig Professoren, V a t e rland, Du bist verloren" (сто двадцять професорів, і ти, батьківщино, загинеш). Бож таки справді в економічній політиці ЗДА за останні часи було забагато теоретизування, а замало практичного сенсу.

А положення таке: підприємці і капіталісти стали обережними і більш критичними, бо виробництво сталі все ще спадає, зменшився і продаж авт, серйозно погіршилося становище в будівельній промисловості, а 18-го липня ц. р. біржа пережила знову глибоке потрясення. Зокрема поважними є затримка в продукції і обниження прибутків у виробництві машин, машинових частин та індустріяльного устаткування, бо саме ця ділянка звичайно заздалегідь сиґналізує зростання або спад у ринкових процесах.

Замовлення на капіталові добра від травня ц. р. впали майже на 4%, спадаючи безперервно від січня, тобто виявляючи хронічний стан. Малоправдоподібно, щоб ринок збалансувався такими факторами, як незначне поліпшення у роздрібній торгівлі, збільшена на 2% продукція електричної енергії і на ⅓% нафти, тим більше, що цілість господарського процесу за індексовим статистичним мірилом таки сповільнюється.

Тим часом країні знову загрожує страйк залізничих робітників. Залізничі компанії, які вже віддавна терплять поважні фінансові труднощі, плянують провести реорганізацію і автоматизацію, що у висліді приведе до звільнення коло 200.000 робітників. Робітничі спілки у такому випадку заповідають страйк, який, без сумніву, спаралізує транспортування головним чином сировини, індустріяльних матеріялів і фабрикатів. А це напевно поглибить знижковий процес американської економіки.

Треба підкреслити, що в разі такого страйку, чи страйків, уряд був би цілковито безсильний, бо залізниці та залізничі робітники не підпадають законові Тафта - Гартлі, і 80-денної заборони страйків там немає. А так званий закон праці на залізницях не передбачає примусового арбітражу поміж компаніями та залізничими робітниками. Отож в разі глибоких господарських труднощів у висліді страйку єдиним виходом для уряду був би, правдоподібно, якийсь новий закон. Важко припускати, щоб уряд рішився на націоналізацію залізниць в наявності його розходжень із світом капіталу та промислу і з огляду на можливість рішення Найвищого Суду про неконституційність такого кроку.

На початку 1950-их років президент Труман пробував був націоналізувати сталеварні, щоб у такий спосіб полагодити страйк сталеварів, але Найвищий Суд визнав це його потягнення за неконституційне, і сталеварні відразу звернено їхнім власникам. Тому годі припускати, щоб демократичний уряд президента Кеннеді рішився на таку справу.

Але на цьому захмареному небосхилі пробивається й маленький промінчик оптимізму, хоч і тут погляди поділяються. Західньоевропейські економісти заявляють, що американський доляр слабшає, що його треба офіційно девальвувати, бо й американські припаси золота зменшуються і ріст американської економіки сповільнюється.

Здається, одначе, що песимізм західньоевропейських економістів перебільшений, і американські фінансисти навіть оскаржують їх у пляновій протидоляровій кампанії. Доляр таки бо міцний, його купівельна сила велика і інфляційна пресія помітно поменшилася. ЗДА ще мають найбільші в світі запаси золота — 34 відсотки всіх світових резерв цього металу. Причиною недавнього відпливу золота з нашої країни була головним чином допомога закордонові. Макс Ікле, визначний швайцарський фінансист, заявив, що американський доляр потребує лише певного періоду господарського спокою і стабільности, щоб цілковито себе зрівноважити.

А тимчасова знижка в американському народному господарстві може тільки збільшити купівельну силу доляра і зміцнити його на міжнародному ринку, сповільнивши його відплив закордон.

БОРОТЬБА ЗА ЧАШКУ КАВИ

Молодь комуністичної Мекки — Москви має велику проблему, за яку готова боротись. Це — каварня. У Москві є дві кавaренки, де можна провести час за чашкою кави і послухати легку, приємну музику. Це — „Еліта" і „Молодь". Про ці дві кавaренки постали вже леґенди; про них пишуть у газетах, вони стали сценарієм для фільмів. Та найважливіше — про них говорить молодь. Дві московські кавaренки — це звичайні собі приміщення, слабо удекоровані, мало привабливі. Та все ж вони здобули собі велику популярність у молоді, яка — звичайно молодь! — хоче чогось нового. Перед обома каварнями кожного вечора великі черги. Вони не всилі примістити всіх тих, які бажають провести годину-дві в атмосфері культурної розваги, доступної кожному на Заході.

Цю нову пристрасть молоді завважила всевідуча партія. Хоч це і незаперечний доказ захоплення „капіталістичними забаганками", все ж таки в цьому є й корисні сторінки для „соціялістичного суспільства". Чому не піти на руку молоді і не дозволити їй проводити час в каварні? Чи не краще каварня, як вештання по вулицях або пиятство в такому відомому московському ресторані, як „Ельбрус"?

Здавалось, каварня перемагає. Виконавчий комітет (про таку благеньку справу, як чашка кави, в совєтському царстві рішає виконавчий комітет) московської міської ради постановив з кінцем минулого року відкрити каварні для молоді в кожному районі Москви. Значить, замість двох, столиця СССР мала б отримати двадцять. Це не така велика річ, бо ось Варшава має багато каварень, і всі вони просторі й гарні. Це по-мистецьки удекоровані приміщення з численними столиками на бальконах і з підвищенням для танців в долішній частині. В кожній такій каварні кількасот хлопців і дівчат проводять кожного вечора час у приємній розвазі. Та Варшава далеко від Москви. В Москві виявилось, що нема місця під каварні. Кіровський район запропонував приміщення на 60 квадратових метрів (це так, як дві порядні мешкальні кімнати). Пролетарський район був щедріший і відступив приміщення на 80 квадратних метрів. Найщедрішим був район Червоної Пресні, який приобіцяв приміщення аж . . . на 120 осіб. І це все. На двадцять районів відгукнулось лише чотири, та й вони заофірували приміщення замалі, щоб розв'язати проблему. Москва має 6.208.000 мешканців, і кілька каварень на кількадесят осіб — це просто смішна розв'язка.

Про цю справу заговорили широко. Появилися статті в „Ізвєстіях" і „Правді". Знайшлися завзяті оборонці каварень. Каварня — це не лише чашка кави. Це місце відпочинку не тільки для молоді, але й для старших громадян. Ось Ленінград, наполовину менший від Москви, має каварню, яка приміщує три сотні осіб. У справу втрутилось Головне Управління Масового Прохарчування. Ця інституція пропонує зорганізування люксусової каварні у червоній столиці. Почалися розшуки відповідних приміщень. Ось ріг вулиць Горького і Огарьова. Там є простора їдальня, а в сусідстві Міська Інформативна Служба. Інформативна Служба плянує перенестись, і на тому місці треба відкрити каварню, яка мала б поширитись і на приміщення їдальні.

Почали плянувати. Справу, яку на Заході вирішує громада чи окрема людина, в Совєтському Союзі вирішує урядова бюрократія. Є певність, що совєтська молодь матиме свої каварні. Урядові чинники підтримують акцію молоді, бо каварня відтягне молодь від пиятства і хуліганства, яке дуже поширилось. Крім того, каварні будуть урядовими контрольними пунктами молоді.

На останньому з'їзді партії відкрито говорилось про „залишки буржуазних звичок" у совєтських громадян. Але про які буржуазні звички може бути мова в Совєтському Союзові, якому вже 45 років? Головна маса совєтського населення, це вже уродженці совєтської держави. Та й старші лише трохи пам'ятають буржуазні часи, як далекий спомин дитинства. Це не залишки буржуазних звичок, це — прояви відродження людського в людині, якій настогидла повсякденна пропаґанда. Кожна людина, навіть народжена в системі совєтського терору, має бажання жити по-людському.

Для совєтської молоді одною з ознак пристойного людського побуту є тепер каварня, за яку йде боротьба. Совєтський уряд капітулює перед цим домаганням молоді, але капітулює по-комуністичному: хоче контролювати каварні. Тож каварні для совєтської молоді будуть, але не будуть вони інтимним місцем зустрічей.

Т.

ГІРОГІТО — БЕЗ „БОЖЕСТВЕННОГО" НІМБУ

Радник японського імператорського двору, Сукемаса Ірі, який довгих тридцять років вірою й правдою служив своєму „божественному" імператорові Гірогіто, видав нещодавно книгу своїх спогадів. Впродовж тридцятьох років Сукемаса Ірі мав доступ, як мало хто із „смертельників" японського роду, до приватних апартаментів імператора Японії.

„Одним з найбільш болючих актів у моїй відданій службі, — пише Сукемаса Ірі — була асиста монархові, коли він залишав імператорський палац, щоб за старим японським звичаєм підписати в приміщенні Найвищого Суду державний едикт про закінчення війни на Тихому океані". Як відомо з аналів капітуляції японських збройних сил під час другої світової війни, надзвичайно тактовний головний командувач американських збройних сил на Пасифіку, генерал МекАртур, пощадив імператора Гірогіта в найчорнішу для нього годину, звільнивши його від особистої участи в підписанні офіційного акту капітуляції. Це вчинили японські високі старшини — іменем свого цісаря, а сам Гірогіто удався із свого палацу в супроводі старенького шамбеляна двору, Сукемаса Ірі, щоб своїм іменем, без американських свідків - переможців — підписати в канцелярії Найвищого Суду едикт про закінчення війни.

У своїй книзі спогадів довголітній слуга японського престолу, Сукемаса Ірі, зберігаючи повну пошану до свого володаря, подав багато цікавих відомостей, які досі були мало знані не лише широкому світові, але також японському загалові. Сірий піддданець його величности Гірогіто був твердо переконаний, що імператор не читав і не читає часописів, а лише користується вирізками або спрепарованими для нього згущеними інформаціями про все те, що діється в його країні і широкому світі. Це невірно, пише Сукемаса Ірі: Гірогіто, як здібний державний муж, пильно читає свою і світову пресу. Так він робив і колись, за часів своєї слави, як необмежений володар Японії.

Інший міт, зв'язаний з особистим життям Гірогіто, це спосіб харчування монарха. Досі мільйони його підданих були переконані, що їхній володар споживає виключно холодні страви. Це, на думку деяких „утаємничених", мало б означати „надприродні" прикмети кожночасного цісаря Японії. Далі, загал населення був переконаний, що Гірогіто зовсім не вживає в щоденному житті живої, народної мови свого краю, а послуговується лише аристократичною мовою, яка має назву суддейської". Тобто мовою володарів Японії в їх офіційних виступах. Поправді, Гірогіто у себе „вдома" говорив і говорить так само, як усі мешканці його держави.

До кінця другої світової війни, за неписаним законом, Гірогіто, як і всі його попередники на престолі Японії, уважались „нащадками богів". У зв'язку з цим приватне життя Гірогіто було зовсім незнане японському населенню, тим більше широкому світові. Після війни, пише у своїх спогадах Сукемаса Ірі — Гірогіто добровільно зняв з себе німб божества, і тепер залюбки подорожує по найдальших закутинах свого краю. Колись це було б попросту „гріхом" для нього. Під час своїх мандрівок він охоче розмовляє із своїми земляками, стискає їм руки, розпитує про їхнє життя - буття, так, як це робить на Заході кожний державний муж.

При всій демократизації свого двору й способу свого життя, Гірогіто, пише двірський шамбелян, є „замкненою книгою" для тих, хто в імператорському дворі шукає дешевої сенсації. Для такого роду шукачів сенсацій дивним і незрозумілим є незвичайна лагідність і простота Гірогіто, відсутність у ньому найменших проявів себелюбства і пихи. Всі ці прикмети здобувають йому тепер щораз більше пошани й любови.

Як тепер почуває себе Гірогіто, які зміни зайшли в його характері після поразки Японії в останній війні? Автор відповідає: Так, наступили великі зміни в оточенні Гірогіто і в ньому самому, але він і надалі залишився тим, чим був: чесною і працьовитою людиною. Особисто, пише його довголітній довіреник, Гірогіто ніколи, навіть в оточенні своїх найближчих, не порівнює свого теперішнього стану з передвоєнним. Щодо цього він справді „замкнена книга".

Під кінець своїх спогадів Сукемаса Ірі пише дослівно таке про свого монарха: „Колись імператор виїздив поза браму свого палацу в повній ізоляції від своїх підданих; скрізь, де він не бував, мусіло обов'язково бути „мертве місто". Кордони поліції охороняли його від населення. Так було перед недавньою війною. Тепер він з найбільшим вдоволенням їздить і ходить без надмірної асисти серед ентузіястичних мас населення. Але імператор ще не сказав ні разу, що він воліє саме такий лад" . . .

К.

Роман Ільницький

Англо-Франко-Українська Держава в Канаді?

ЗА НОВУ ІДЕОЛОГІЮ НА ПІВНІЧНО-АМЕРИКАНСЬКОМУ КОНТИНЕНТІ

(Дискусійне)

(1)

Уже понад 70 років проминуло з того часу, як перші українці вступили на американську землю і розпочали історію українського поселення в Канаді і в ЗДА. За той час тут доростає вже друге покоління, яке народилося з української крови, але ніколи не бачило України і не думає до неї повернутися.

Кожний, хто має очі, бачить, що таких поколінь буде більше. По другім народиться третє, а по третім прийде четверте. Цим поколінням треба дати якийсь історичний виряд, треба ідейно забезпечити їх на довгий історичний похід. Як це зробити? Чи того, що дотепер робила українська провідна верства в Канаді і в Америці, вистачає? Чи не потрібно змін? Чи не треба подумати про генеральну переоцінку основних заложень, на яких збудоване українське життя на цьому континенті? Чи не треба забезпечити його такими вартостями, які були б притягаючими не тільки для тепер живучого покоління, але й для всіх, які прийдуть по нім?

Про це все буде мова в цій статті. Але вже на вступі треба сказати, що доля наших українських поколінь в ЗДА і в Канаді залежатиме — в головному — від трьох передумов:

Поперше, вона залежатиме від того, чи вже нашому тепер живучому поколінню вдасться створити нову, відмінну від теперішньої, ідеологію українського життя на американському континенті, і то таку, яка випливала б з місцевих обставин життя і була б достосована до тутешніх його вимог і потреб. Спроба дати таку ідеологію для української громади буде зроблена в цій статті.

Подруге, наша доля залежатиме також від того, чи ми усвідомимо собі, що ми є настільки самобутньою суспільністю, що нам треба спертися на свою власну історію. Досвід показує, що не можна затримати при українстві українські покоління в Канаді і в ЗДА, коли їх виховується тільки на історії України. До історії України треба ще додати навчання історії української громади в ЗДА і в Канаді. Нема такої спільноти, яка могла б існувати без своєї писаної історії. Не зможе без неї жити також українська спільнота на північно-американському континенті.

Потретє, українські покоління в ЗДА і в Канаді можуть думати про вічне життя в рамах американського і канадійського народів тільки тоді, коли видадуть з-поміж себе стільки видатних людей на загально - державну міру, що ними зможе бути гордою ціла українська суспільність. Вони стануть для неї леґітимацією її прав на співучасть у володінні Канадою і ЗДА.

Досвід показав, що виховувати українські покоління в Америці не можна тільки на великих постатях України. До них треба ще додати великі постаті місцевої української суспільности.

1. Допомога Україні — ідеологія українських поселенців в ЗДА і в Канаді

Офіційні чинники українського життя в ЗДА і в Канаді, а з ними й широкі маси українського свідомого населення визнають тепер і дотепер визнавали — допомогу українським визвольним змаганням за ідеологію свого життя і своєї праці на американській землі. Ідеологія ця — шляхетна і велика. Вона свідчить про високий ідеалізм українських переселенців і про високі кваліфікації їх духа і характеру. Праця вже третього покоління в дусі цієї настанови принесла велику користь для України, а поширення знання про неї у світі можна записати — у значній мірі — на конто американських і канадійських українців.

А все ж ця ідеологія, хоч як шляхетна і впливова — вимагає ґрунтовних доповнень. Передусім приходиться ствердити, що вона не зуміла зберегти при українстві другого й третього покоління наших переселенців. З нею — з цією ідеологією — ми загубили на цій землі десятки тисяч людей української крови. Хоч їх і виховували в ідеології допомоги Україні, це не перешкодило тому, що вони затратили свою мову, звичаї, обичаї, а навіть часто сантимент до України і її визвольної справи.

У нас, в українській пресі і з нагоди різних зборів і нарад, щораз дужче вдаряють у великий дзвін тривоги і звертають увагу на те, що не тільки діти старих еміґрантів, але також молодь нової еміґрації, чимраз більше віддаляється від українства і потопає в оточенні.

Але справа не тільки в молоді. Також старше покоління нової еміґрації байдужіє до української справи.

В обличчі такого процесу, що стає хронічним і передається з покоління в покоління — українці в ЗДА і в Канаді попадають у стан своєрідної десперації. Хоч вони й працюють і не здають своїх ідеологічних позицій, але роблять це з настановою суспільности, яка сама собі „числить дні". Мовляв: робім, що вдасться, хоч так чи так, а по якомусь часі нам таки прийдеться пропасти в чужому морі. Може це станеться за 10 років, може за 20, може за першої, а може за другої ґенерації, а статися таки мусить: ми призначені на загибіль! Колись, в природному процесі етнічної асиміляції, пропадуть безслідно українські школи, церкви, народні доми, кооперативи, всі наші товариства і організації. Пропадуть всі надбання нашого духа і наших рук.

Так думають не тільки „люди з вулиці" і не тільки духові капітулянти, а думає так також наша провідна верства в Америці. Нема між нами різниці в поглядах і думках. А якщо й є між нами такі, що думають інакше, то різниця між ними і між загалом не в принципі і не в засадах, а — в часі. Одні стараються нашу загибіль відсунути якнайдалі, бодай на десятки років, а інші думають, що коли етнічна асиміляція є соціологічною невідхильністю, то яка, зрештою, різниця, чи сповниться вона за першої, за другої чи за третьої ґенерації?

Так то вся наша суспільність, всі її відламки і всі її відтінні є людьми того самого типу — є десператами, переконаними, що вони історією засуджені на смерть. В такому сенсі й справді нема глибшої різниці між тими, які ведуть між нами ніби протиасиміляційну акцію, але не вкладають в неї ніякої позитивної програми, і між тими, які є за асиміляцію вже нині. Бо віч-на-віч з історією „нині" нашого покоління і „завтра" того покоління, що прийде після нас, є по суті одне й те саме і тому так чи так, а історія скаже про нас, що ми зникли з американського життя, як його окремий фактор, не розбираючись багато в тому, чи це сталося за 10, за 20 чи за 30 років.

ІСТОРИЧНІ РЕЛІГІЙНІ ТОРЖЕСТВА У ВІННІПЕҐУ

Цілий тиждень, від 26-го червня до 2-го липня 1962 року, український католицький Вінніпеґ жив під враженнями історичних Сваткувань, бо в тих днях відбувався з приводу 50-ліття Української Католицької Церкви І-ий Провінційний Синод Української Церкви і Евхаристійний Конгрес.

Добре заплянована, солідно приготована і точно переведена, ця урочиста релігійно - національна маніфестація увінчалася величезним успіхом, якого не сподівалися навіть найбільші оптимісти і самі організатори.

Для переведення цих історичних Святкувань був створений Почесний Патронат, в який входили всі три наші канадійські Владики на чолі і Іх ВПресв. Кир Максимом; далі — Почесний Комітет, до якого ввійшли всі 4 генеральні вікарії, сенатор Валл, судді - українці, посли (домініяльні і провінційні), радні міста Вінніпеґу і радні до Шкільної Ради, голови українських католицьких Централь і інші, а головою ділового Комітету був шамбелян о. Дм. Шевчук, секретарем о. С. Іжик — редактор „Поступу", координатором о. Нестор Годований — директор колеґії св. Володимира в Робліні. Поодинокі комісії, як літургічна, студійна, декораційна, бенкетова, концертова, приміщень і транспорту та пресова, очолили місцеві оо. парохи, а до праці дібрали собі найенергічніших осіб.

Місцеві радіові та телевізійні стації передавали щодня не лише саму програму, але теж і точний опис. Обидва місцеві англомовні щоденники „Вінніпеґ Трібюн" і „Фрі Пресс" майже в кожнім числі цілий тиждень містили довші статті зі світлинами і інтерву з нашими Владиками. На доручення посадника міста Степана Дзюби головна вулиця міста, куди переходив многотисячний похід зі Святими Тайнами, була прикрашена канадійськими, українськими і папськими прапорами. Така радісна для нас, українців, подія являється в нашім місті не часто.

Всі наші українські католицькі церкви не лише у Великім Вінніпеґу, де всіх їх є 12, але й на передмістях і в цілій провінції, їх парохіяльні залі та залі українських установ, були в тих днях прибрані канадійськими і українськими прапорами і великими таблицями з написом: „Щоб всі були одно". По середині велика емблема Пресвятої Евхаристії з роками „1912-1962", а далі внизу „50-ліття Української Католицької Ієрархії в Канаді".

З приводу цих історичних Святкувань, найстарший наш тижневик „Канадійський Фармер" видав окреме число з обширним ювілейним змістом і з відповідними знімками наших Владик і замітніших храмів.

В цім торжественнім Золотім Ювілею і в Першім українськім Евхаристійним Конґресі в Канаді взяли участь найвищі Достойники Вселенської Церкви, а саме: Апостольський Делегат — ВПреосв. Архиепископ Севастіян Ваджіо з Оттави, обидва наші Митрополити, ВПреосв. Кир Амброзій Сенишин з ЗДА і ВПреосв. Кир Максим Германюк, всі наші Владики з вільного світу, а саме: ВПреосв. Кир Іван Вучко враз із своїм секретарем о. шамбеляном М. Маруснном з Риму, ВПреосв. Кир Гавриїл Букатко з Югославії, Преосв. Кир Іван Прашко з Австралії, Преосв. Кир Володимир Маланчук з Франції, Преосв. Кир Авґустин Горняк з Анґлії, Преосв. Кир Йосиф Шмондюк і Преосв. Кир Ярослав Ґабро з ЗДА та Преосв. Кир Савеляк з Арґентини. З Торонта прибув Преосв. Кир Ізидор Борецький, з Саскатуну Преосв. Кир Андрей Роборецький, а з Едмонтону Преосв. Кир Ніль Саварин. Всіх Владик латинського обряду було 18.

Ці небуденні Торжества, пов'язані із 50-літтям основання першої української католицької Епархії в Канаді, черґувалися в такому порядку:

У вівторок 26 червня, о год. 8:30 вранці вийшов з катедральної залі процесійний похід на чолі з Апостольським Делеґатом і з Митрополитом Кир Максимом у сослуженні о. пралата В. Кушніра (генеральний Вікарій у Вінніпеґу), о. мітрата В. Лаби (генеральний Вікарій в Едмонтоні), о. пралата В. Філевича (генеральний Вікарій у Торонті) і протоігумена оо. Редемптористів о. В. Кравського, до катедри св. Володимира і Ольги і там відправлено Архиерейську Божественну Літургію з промовою Апостольського Делеґата. Чин дияконів виконували о. М. Кличак і о. Йос. Каменецький, а капеляном був о. П. Даревич, сотрудник катедри.

В год. 11-ій перед пол. наступило офіційне відкриття Першого Провінційного Синоду нашої Церкви в Канаді, що його довершив ВПреосв. Кир Максим, і в нім взяло участь понад 150 священиків. По відбутті 3 сесій Синоду відправлено о годині 8-ій вечером Архиерейський Молебень до Христа Чоловіколюбця, який то молебень відслужив Преосв. Кир Ніль у сослуженні двох оо. пралатів і двох оо. шамбелянів, а проповідь виголосив Преосв. Кир Ізидор.

В середу наступного дня 27-го червня, о год. 9 вранці відбулася в катедральнім храмі читана Архиерейська св. Літургія, яку відслужив Преосв. Кир Ізидор з Торонта, а проповідь виголосив Преос. Кир Роборецький з Саскатуну.

В годині 10 перед пол. і по обіді відбувалися дальші 4-та, 5-та і 6-та сесії Синоду, а о год. 8 вечером відбувся знову Архиерейський Молебень до Христа, який відслужив Преосв. Кир Роборецький, а проповідував Преосв. Кир Ніль з Едмонтону.

В четвер, 28-го червня читану Архиерейську Богослужбу відслужив о год. 9-ій вранці Преосв. Кир Ніль, а проповідував Преосв. Кир Борецький. Під час цих всіх відправ катедральний храм св. Володимира і Ольги був переповнений вірними. Потім, о год. 10.30 перед пол. відбулася остання сесія Синоду, прийняття і підписання його постанов, а кінцеве слово виголосив ВПреосв. Митрополит Кир Максим.

Цей історичний, перший Провінційний Синод нашої Церкви в Канаді відбувався за закритими дверми. Його рішення і постанови по затвердженню найвищою церковною владою, будуть пізніше подані всім вірним до відома.

По полудні, о год. 4:30 відбувся Соборний Архиерейський Молебень до Пресвятої Богородиці, який відслужили три наші Владики, а саме: ВПреосв. Кир Іван Бучко, Преосв. Кир Ярослав Ґабро і Преосв. Кир Володимир Маланчук. Проповідь виголосив Преосв. Кир Роборецький.

Після Молебня відбулося Благословення і заложення в катедральнім храмі, при головних входових дверях, двох пропам'ятних бронзових плит, які зображують двох перших наших Владик — бл. п. Ісповідника віри Никиту Будку і бл. п. В. Ладику, ЧСВВ. Ці бронзові плити виконав наш мистець Роман Коваль, співтворець пам'ятника Т. Шевченкові у Вінніпеґу.

Ювілейний бенкет

відбувся ввечері того самого дня в найбільшій залі одного з кращих готелів „Марлборо".

Точно в годині 7 вечером, в супроводі почесної сторожі Лицарів Колюмба увійшли під гучні оплески стоячої публіки, наші найвищі достойники на чолі з Апос. Делеґатом і ВПреосв. Митрополитом Кир Максимом, за ними 12 наших Владик, 15 Владик латинського обряду, дальше амбасадори Франції і Бельгії, посли Захід. Німеччини, Еспанії і Голляндії, представник канадійського уряду — міністер справедливости з Оттави, генеральний губернатор Манітоби, прем'єр Манітоби, посли - українці до Оттави і провінції, посадник міста Степан Дзюба, судді-українці, радні до міської і шкільної Ради.

За другим столом внизу від почесного засіли ігумени, пралати, шамбеляни, парохи, представники Президії КУК, делеґат Українського Конгресового Комітету Америки — д-р А. Жуковський, а врешті делеґати всіх наших центральних установ і організацій. Публіка заповнила велику залю по береги.

Бенкет почався благословенням трапези і молитвою в намірению Святішого Отця — Папи Івана XXIII, яку провів Митрополит Кир Максим, а тост в честь нашої королеви Єлисавети II-ої вніс щойно новоіменований суддя Ю. Роборецький, брат Владики, Кир Андрея.

Перший промовляв ВПреос. Кир Ваджіо, якому приявні улаштували бурхливу овацію стоячи. Він привітав цей великий збір по-українськи: „Мої дорогі українці". Далі він говорив по - англійськи про тяжку працю українських піонерів в Канаді і про релігійну і національну діяльність нашого першого епископа, бл. п. Н. Будки, про розвій нашої Церкви в Канаді і створення української Ієрархії на чолі з нашим Митрополитом. — Переживаючи нині ці світлі ваші торжества у Вінніпеґу, я сміло заявляю, що місто Вінніпеґ може мати претенсії називатися столицею українців в Канаді — говорив цей Церковний Достойник. Свою промову закінчив теж по-українськи так: „Я тут між Вами, дорогі українці як Ваш Апос. Делеґат не тому, що ви горожани цієї країни, але тому, що ви як українці-католики є членами Вселенської Церкви.

Міністер справедливости Д. Фултон з Оттави, в імені перешкодженого державними справами прем'єра Діфенбейкера, зложив від уряду Канади палкий привіт, віддав честь і признання українцям за їх такі визначні успіхи на полі духовім, культурнім, виховнім, економічнім і рільничім, а при кінці своєї промови побажав ще кращого розвою для нашої Церкви в Канаді.

Опісля промовляв наш найстарший владика у вільному світі, ВПреосв. Кир Іван Бучко.

З великою увагою і вдячністю заля вислухала три релігійні пісні збірного мішаного хору (140 осіб), яким проводив о. протоігумен Б. Слобода.

Посадник міста, Степан Дзюба зложив привіт в імені міської Ради і при кінці вручив ВПреосв. Кир Максимові в гарній оправі Проклямацію. Свою промову виголосив він по-англійськи і по українськи. Цю промову, повну погідного оптимізму, тисячка учасників цього бенкету прийняла грімкими оплесками.

Заступник президента Централі Українців Католиків Канади, управитель публічної школи М. Козоріз привітав цей великий збір в імені всіх українських католицьких установ і організацій в Канаді.

Голова Ліги Українських Католицьких Жінок Канади пані Марія Дима зложила в імені всіх католицьких жінок, які є зорганізовані в ЛУКЖ Канади заяву вірности Апос. Престолові і Нашій Церкві в Канаді і при кінці свого слова піддала Апос. Делеґатові думку предложити Святішому Отцеві, щоб Він наіменував для українців нашого кардинала, а наша Ієрархія сміло може поручити відповідного кандидата на це почесне і відвічальне становище.

Кінцеве сильне слово виголосив Митрополит Кир Максим, який підкреслив, що ці сваткування історичного Золотого Ювілею нашої Української Церкви — це є визнання 50 років Апостольським Престолом окремішности українців, відмітив респект до тієї окремішности уряду Канади та нашого оточення і врешті заявив, що підкреслення тієї окремішности та всіх наших осягів і здобутків залежить виключно від нас самих.

Співом національних гимнів закінчено цей бенкет в 10 годині вечером.

Дмитро Микитюк,
пресовий референт
Ділового Комітету.

Українському журналістові надано ступінь доктора філософії

Декілька місяців тому ми віднотовували на сторінках нашого часопису два визначні успіхи українського журналіста в Канаді, Романа Олійника; він здобув ексклюзивне інтерву від „Міжнародної Служби" Канадійської Радіокорпорації („Голос Канади"), яке передано в одинадцяти мовах у світ, а крім того навесні цього року вмістив свою статтю в канадійському науковому журналі „Інтернешенел Джорнел" про Україну та її ролю в совєтському бльоці. Цим разом подаємо нашим читачам інформацію про його особисте досягнення, а саме про те, що він здобув науковий ступінь доктора філософії.

Д-р Роман Олійник

31-го травня, серед випускників Монтреальського університету на церемонії надавання сенатом університетських наукових ступнів був також і наш публіцист, який уже раніше публічно захистив докторську дисертацію. Тема його дисертації, написаної англійською мовою, така: „Літературно - ідеологічні течії в західньо - українській літературі 1919— 1939". Важлива вона тим, що заповнює прогалину в наукових дослідах західньо - українських і частково еміґраційних розвиткових тенденцій поміж двома світовими війнами. Назагал дослідники звертають усю увагу на підсовєтський період, а території поза межами Совєтського Союзу і їхній політичний, культурний та церковно-релігійний розвиток залишаються, крім деяких винятків, поза засягом уваги. Д-р Роман Олійник здобув свій попередній науковий ступінь кандидата філософії (М. А. — Местер оф Артс") в Торонтському університеті в листопаді 1958-го року.

Д-р Роман Олійник відомий українській громадськості в ЗДА та Канаді своїми численними статтями в українській і в чужоземній пресі. Його статті появлялися в голляндських, швайцарських, англійських, французьких часописах і журналах; в Канаді він пише статті до англомовних щоденних газет і журналів. Звичайно українська преса залюбки передруковує і коментує ці його піонерські статті на чужоземному відтинку пресової інформації.

Варто теж підкреслити, що д-р Роман Олійник часто читав лекції - доповіді в не-українських середовищах, а зокрема був гостюючим викладачем у канадійській військовій школі штабових старшин Королівського Канадійського Летунства. Темою його доповідей були питання національностей у Совєтському Союзі, а зокрема роля визвольного руху в Україні у воєнні та повоєнні роки.

Чи здобуття наукового ступеня журналістом Романом Олійником означає, що він з журналістики переходить у галузь науки цілковито? Д-р Роман Олійник підкреслює у розмові з нами, що він „передусім журналіст" і прагне продовжувати свою дотеперішню роботу, але „сьогодні такі часи, що також і журналісти мусять і повинні виказуватися науковими кваліфікаціями, якщо хочуть промощувати шлях у світ у такій складній проблемі, як українська проблема.

М. Л. Х.

● **Ален Патон,** південно - африканський письменник і провідник Ліберальної партії у Йоганнісбурґу, поінформував представників преси, що його переслухували востаннє представники політичної поліції, допитуючи про його письменницьку і політичну активність. З цих переслухань виходило б, що уряд, використовуючи новий закон проти саботажів, хотів би поставити Патона в стан обвинувачення й судити за антидержавну діяльність.

Хор „Трембіта" в Дітройті

У місяці червні минуло п'ять років існування хору „Трембіта" в Дітройті. Насамперед був це чоловічий хор, а по році існування, маючи за собою ряд успішних концертів та виступів на імпрезах, влаштованих нашими організаціями, приступлено до творення мішаного хору. По якомусь часі виломився й жіночий хор, і всі три хори тепер успішно концертують.

І так у п'ятиліття існування хору може він похвалитись більше як тридцятьма виступами. Сьогодні хор являє собою здисципліновану одиницю, що підкреслили в рецензіях кореспонденти американської і німецької преси. Крім виступів на різних патріотичних імпрезах Дітройту, „Трембіта" раз на рік дає свій програмовий концерт. Один такий концерт був улаштований спільно із скандинавською Симфонічною Оркестрою. Хор має за собою два самостійні концерти в Торонто і два в Шикаго, в Клівленді і Віндзорі на шевченківських святкуваннях.

Число хористів — понад 100 осіб, поважна більшість це молодь. Пляни на будуче далекойдучі. В грудні буде самостійний концерт, до якого хор підготовляється вже кілька місяців. Заплановано, за ініціятивою Т-ва СУХА (Союза Українських Хорів) спільний Лисенківський концерт з хорами Шикаго, Клівленду і Дітройту. Започатковано вже наради і з'їзди на цю тему, накреслено пляни таких концертів, устійнено репертуар. В кожному місті буде концерт в ювілей Миколи Лисенка, раннього весною мабуть в Шикаго, а відтак у Дітройті і Клівленді. В зв'язку з цим постає багато проблем. Адміністрування тих концертів не легка річ. Такий злучений хор матиме понад 250 осіб. Винайм заль, переїзд до даного міста, прохарчування хористів, строї — все це зв'язане з не абиякими труднощами. Жіноча частина „Трембіти" вже втретє робить собі строї, майже виключно власним коштом, а тепер виникає потреба в новому строї. Гуцульські строї, які, до речі, прекрасно презентуються, не всі і до кожного репертуару надаються. Артист - маляр п. Цимбал подав проєкт стилізованого національного строю, який буде дуже дбайло опрацьований. Тож є надія, що з весною хор виступатиме вже в нових строях.

Вибрана у червні біжучого року нова Управа під головуванням п. Володимира Диґдала, як і минулорічні Управи, виявляє в своїй праці велику жертвенність.

Дарія Войчук,
Прес. референтура хору „Трембіта" в Дітройті.

Успіх нашого земляка

З радістю треба відмітити факт, що наші іміґранти в ЗДА починають у чимраз більшому числі займати важливі пости в різних ділянках життя в країні свого поселення. Поволі, крок за кроком, українська етнічна група набирає значення, прокладаючи собі вперто та послідовно шлях до впливів на культурне та громадсько - політичне життя. Чимало наших молодих та середнього віку земляків, працюючи важко по фабриках, вечорами доповнюють свою соєвіту або переходять новий вишкіл в американських високих школах, набувають нові професії. Можемо похвалитись вже чималим числом науковців у різних ділянках знання: професорів університетів і коледжів, лікарів, інженерів, бібліотекарів, урядовців та фахових працівників у наукових, адміністративних та промислових установах.

Осяг нашого земляка, д-ра Мирослава Чаповського, є яскравим прикладом цього постійного росту наших сил в ЗДА. Цього року, на початку червня ,відбулось у відомому тут Рутґерс Університеті (Ню Брунсвік, Ню Джерзі) урочисте вручення маґістерських та докторських дипломів новим випускникам цієї старої Альма Матер. Серед тих, що одержали дипломи доктора філософії, був наш земляк з Трентону, д-р Мирослав Чаповський.

Наш новий науковець народився 23 лютого 1922 року на Дрогобиччині. Закінчивши середню освіту у славній дрогобицькій гімназії ім. Івана Франка, він студіював на факультеті лісництва в Мюнхені. Після його закінчення практикував і працював в адміністрації лісового господарства князя Вюртемберського в Німеччині аж до 1951 року, до часу виїзду до ЗДА. Прибувши до Америки, наш земляк, переборовши всі початкові труднощі, записався на факультет лісництва в університеті в Майні, який успішно закінчив, осягнувши ступінь маґістра. Після того він переноситься до Рутґерс університету, славного в цій країні із свого агрономічного факультету, і тут по чотирьох роках упертої праці в галузі лісового ґрунтознавства, провівши велетенську науково - дослідну працю під керівництвом відомих спеціялістів - професорів, осягнув ступінь доктора в ділянці лісового ґрунтознавства, склавши всі приписані іспити, написавши й оборонивши докторську дисертацію на тему: „Вплив фізичних властивостей ґрунту на ріст слов-паплер на півдні стейту Ню Джерзі".

Тепер д-р Мирослав Чаповський заанґажований до федеральної дослідчої праці в Північно - Східній експериментальній станції, яка займається залісненням камінновугільних відлогів у районі Вайомінг Валей.

До речі буде зазначити, що наш молодий науковець, поруч наполегливої та успішної науково - студійної праці, завжди знаходив достатньо часу для громадської та культурної праці. В кожному місті свого перебування в ЗДА він приймав живу участь в праці наших громадських установ. Перед своїм виїздом з Трентону на відповідальну державно - дослідчу працю він очолював місцевий Відділ ОДВУ і був одним з піонерів у заложенні місцевої кредитової кооперативи „Самопоміч", де займав пост члена її дирекції.

З. М. Г.

З першого причастя Христини Штибель

залишиться історична пам'ятка і для Христини і для батьків Марусі та Михайла. На цю оказію зійшлися приятелі родини, щоб висловити Христині свої найкращі побажання. З того приводу зложено на будову пам'ятника Шевченкові пожертву в сумі 53.00 долярів, щоб Христина мала вічний спогад та була щаслива. Як підросте і візьме в руки Пам'ятну Золоту Книгу про історію побудови пам'ятника Шевченкові і знайде там записане, що своїм першим причастям і вона причинилася до побудови пам'ятника, тоді стане ще більше щасливою.

Гості заспівали Христині на перше причастя і як дуже добрій учениці „Многая літа".

На побудову па'мятника зложили наступні датки: по 10 дол.: С. Г. Карпинець з дружиною, Юліян Ревай з внуками Христиною та Юльчиком; по 5 дол.: батьки за Христину, Комаринський Вол. і Війола, Богуславець Юрій і Стефанія, Хома Юрій з дружиною, Лепцан Василь і Аврелія, д-р Василь Вереш; 3 дол. зложив Іван Шабельський. І. Ш.

НАЙНОВІШІ ВИДАННЯ,
ЩО ЇХ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ „Свобода"

Борис Берест: **ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО КІНА** — тверда обгортка, багато ілюстрацій	$12.50
Ярослав Пастернак: **АРХЕОЛОГІЯ УКРАЇНИ** — тверда обгортка, сторін 790	15.00
Микола Лазорський: **ГЕТЬМАН КИРИЛО РОЗУМОВСЬКИЙ** — роман, сторін 752	6.80
Олекса Гриценко: **МОЇ РОКИ В ЦАРГОРОДІ 1919-1920-1921.** — 260 сторін	4.00
о. І. Гриньох: **СЛУГА БОЖИЙ АНДРЕЙ** — Благовісник єдности, стор. 220	3.00
Олекса Солтисік: **ТА ЗЕМЛЯ НАША** — повість, стор. 356, — тверда оправа	4.00
м'яка оправа	3.00
Є. Загачевський: **ЛЬВІВСЬКА БРАТІЯ** — повість пережитого	2.50
Орест Зибачинський: **ІНТЕГРАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ** — стор. 342	3.00
Олександер С. Брик: **УКРАЇНСЬКО-ЄВРЕЙСЬКІ ВЗАЄМОВІДНОСИНИ** — стор. 384	4.00
Андрій Чайковський: **НА УХОДАХ** — повість для молоді	2.50
Ірина Шуварська-Шумилович: **НЕДІЛЬНИЙ РАНОК** — оповідання, стор. 64	1.50
І. Шуварська-Шумилович: **СПІВУЧЕ СВІТЛО** — поезії — стор. 64	1.00
Олена Василева: **МОРЕ ЖИТЕЙСЬКЕЄ** — сторінок 70	2.00
С. Женецький: **ГОРИ МСТЯТЬСЯ** — оповідання — стор. 109	1.50
Юліян Радзикевич: **ПОЛКОВНИК ДАНИЛО НЕЧАЙ** — історична повість в 2-ох томах. Стор. 551	4.50
Леся Храплива: **КОЗАК НЕВМИРАКА** — оповідання для дітей. — стор. 96	2.00
Д-р Юрій Княжинський: **НАРИС ІСТОРІЇ РИМСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ** — ст. 271, ілюстр.	5.00
Марія Я. Косовичева: **ГОРСТКА ПРОМЕНІВ** — поезії, стор. 47	1.00
Святослав Гординський: **ПОЕТИ ЗАХОДУ** — 60 перекладів з поезії латинської, італійської, французької, Англійської, американської, німецької і польської — тверда опр.	3.00
Тома Лапичак: **УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ** — критика і оборона, стор. 144	2.50
О. Кобець: **СХОДИТЬ СОНЦЕ** — українським дітям і молоді. Декляматор-читанка	3.00
Б. Кравців: **ДЗВЕНИСЛАВА** — вінок сонет	1.00
Богдан Кравців: **ЛЕОНІД МОСЕНДЗ і його „ОСТАННІЙ ПРОРОК"**	.50
Богдан Кравців: **УДАР В ОСНОВУ** — ліквідація наукових дослідів над давною українською літературою в УССР	.25
Григорій Косинка: **ФАВСТ ІЗ ПОДІЛЛЯ**	1.00
Олексій Запорожець-Девлад: **В ОДВІЧНІЙ БОРОТЬБІ.** Збірка нарисів і оповідань	1.50
Зосим Дончук: **ПРІРВА** — роман, 560 стор.	4.00
Зосим Дончук: **МОРЕ ПО КОЛІНА** — сатирична повість, стор. 295	4.00
Софія Парфанович: **ВІРНИЙ ПРИЯТЕЛЬ.** Оповідання з життя домашнього кота. Стор. 207	2.50
Дарія Ярославська: **В ОБІЙМАХ МЕЛЬПОМЕНИ.** — Роман, стор. 413	2.00
Уляна Кравченко: **ХРИЗАНТЕМИ.** — Повість. стор. 413	5.50
Рікардо Ґуйральдес: **ДОН-СЕКУНДО СОМБРА** — повість, переклад з есп. мови, стор. 303	2.00
Іван Смолій: **МАНЕКЕНИ** — новелі, стор. 151	1.50
Микола Грінченко: **ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ.** — Стор. 192	4.50
Докія Гуменна: **СЕРЕД ХМАРОСЯГІВ.** — Нюйоркська мозаїка. Стор. 180	2.50

Належність слати ЧЕКАМИ або ПОШТОВИМИ ПЕРЕКАЗАМИ на адресу:
SVOBODA
P. O. Box 346 — Jersey City 3, N. J.

ВТЕКЛИ З ДОМУ, ОБУРЕНІ НА МАТІР

Двоюрідні брати Зеферіно Вілляреал, 5 літ, і Вінсент Айнига, 9 літ, заявили на станиці поліції в Лос Анджелес, що вони втекли з дому, бо їхня мати вбила і зварила їхніх улюбленців — качку і голуба. Обидвох, нагодувавши обідом, відставлено додому.

Уряд продовжує погоню за лікарством, що деформує новородків

Вашингтон. — Із сторінок міжнародної преси не сходять повідомлення про справжню міжнародну трагедію, що її викликало випродуковане в Німеччині і опісля поширене в пробних цілях також по інших країнах, включно з Америкою, лікарство Thalidomide, що викликує деформацію новородків, якщо його заживають очікуючі матері. В наслідок цього лікарства вже народилося в самій тільки Німеччині — згідно з дотеперішніми підсумками — 3.500 здеформованих дітей, часто „природньо ампутованих", себто без рук чи ніг. В Америці це лікарство не було апробоване компетентною в таких справах урядовою Адміністрацією харчів і медикаментів, але тим не менше, як досі стверджено, 1,229 американських лікарів користувалися цим лікарством у пробних цілях для лікування безсоння, неспокою, нудів і тим подібних недуг, одержавши це лікарство від німецьких чи англійських фірм. В самій Америці тільки одна фірма в Сінсінаті продукувала цей медикамент під назвою „Кевадон" (інші назви для цього лікарства, вживані в Німеччині й Англії, були подані в їх оригінальній транскрипції у вчорашній „Свободі"). Досі в Америці занотовано тільки один випадок народження здеформованої дитини внаслідок вживання цього медикаменту матір'ю. Тим часом виявлено, що деякі з лікарів давали цей медикамент своїм пацієнтам, чи радили їм ним користуватися. Адміністрація харчів і медикаментів веде тепер наполегливі зусилля, щоби цілком виключити з обігу цей медикамент, але їх утруднює побоювання лікарів, щоб не наразитися на обвинувачення в несовісній практиці. Як виходить із дотеперішних виявлень, лікарство мало трагічні наслідки тільки для майбутніх матерів, власне приведених ними на світ дітей, бо деформувало їх, натомість мало бути успішне для лікування таких недуг, як безсоння і подібне, що деякі з лікарів випробували самі на собі.

Короткі вістки

● У Голлівуді помер Матт Цветіч, активний антикомуніст і колишній аґент Еф Бі Ай. В 1940-1949 роках він проник з доручення Федерального Бюра Інвестиґацій в ряди комуністичної партії Америки, входив до 75 різних комуністичних і прокомуністичних організацій і брав участь в понад 2.000 комуністичних зібраннях. Виступаючи як комуніст, Цветіч зібрав і передав Еф Бі Ай важливі інформації про підривну діяльність американської комуністичної партії, в тому про активність понад 1.000 її членів. Цветіч був автором книжки „Велика децизія" і фільму „Я був комуністом для Еф Бі Ай". Комуністи трактували його як зрадника.

● Президент Ізраїльської держави Іцак Бен-Цві почав подорож по Африці, під час якої він відвідає обидві республіки Конґо, Центральну Африканську Республіку і Ліберію.

Всячина

Музика в медицині. Музика заспокоює нерви і створює сприятливі умови для продуктивности праці, це відомо давно. Ще стародавні єгиптяни застосовували музику при будівлі пірамід. Але музика для потреб медицини, — це новий експеримент, що його останніми часами випробовують по клініках у Німеччині. Для багатьох осіб сама думка про крісло в кабінеті дентиста напружує нерви, а від того пацієнт зазнає ще більше болю під час лікування зубів. Тепер німецькі лікарі часто ставлять пацієнтові несподіване запитання — яку музику ви найбільше любите? А за якийсь час він має змогу через навушники слухати відповідні мелодії. Тільки тоді починається процедура лікування зубів. Перші спроби дали позитивні наслідки. Музика не тільки заглушує звук зубного свердла, але й відвертає увагу пацієнта від болю.

Підтримують людину при житті з допомогою електричної батерії. Після нещасливого випадку німецький мотоциклист залишився з пошкодженим серцем. Дедалі стан його здоров'я гіршав, і нарешті серце списилося зовсім. Лікарі відновили його роботу з допомогою 110-ти вольтової батерії. Але без цієї допомоги серце не хотіло працювати, і довелось її пристроїти напостійно. Пацієнт провадить майже нормальне життя, з умовою тільки не забувати замінювати спрацьовану батерію на нову. Праця його серця залежить від невеликого пластикового пристрою, завбільшки з кулак, що його лікарі вмонтували в тіло пацієнта. Ця чудесна маленька машина, спроєктована одним американським доктором, складається з малесенької електричної батерії і трансформатора, що передає електричні імпульси серцеві. На випадок якоїсь несправности батерії лікарі також забезпечили пацієнта спеціяльним влучником на грудях, щоб у разі потреби можна було ввімкнути електричний струм з електричної сітки.

Боротьба проти малярії. Малярія є не тільки однією з причин непрацездатности в багатьох країнах світу, але також однією з найкоштовніших для країни хворіб. У 140 країнах світу з населенням у більйон душ малярія завдає багато шкоди окремим особам, цілим родинам, громадам і націям. Для окремих осіб хвороба означає втрату працездатности і заробітку. У зв'язку з цим, а також з коштами лікування, цілі родини потрапляють у важке матеріяльне становище, від чого ширяться хвороби, пов'язані з недоживленням. Для громад — це означає втрату корисних членів. Для націй ширення малярії спричинює нестачу робочих рук і вищі кошти продукції. Протягом усієї історії малярія була прокляттям людства. Історики кажуть, що малярія спричинила руїну Месопотамії, ослаблення стародавньої Греції та Римської імперії. Ще зовсім недавно, у 80-х роках мин. ст. малярія та жовта пропасниця затримали будівництво Панамського каналу. Тільки в останньому десятилітті мин. ст. учені відкрили, що малярію спричинюють і розносять спеціяльні види москітів. Але й тоді частково успішне лікування цієї страшної хвороби не принесло остаточної над нею перемоги. І тільки з відкриттям ДДТ навчились боротися з поширенням малярії.

В музеї німецького міста Бравншвайґ зберігається театральна афіша з 1734 року, в якій говориться: „Для зручности глядачів пропонуємо, щоб перший ряд лежав, другий сидів навпочіпки, третій ряд сидів на стільцях, четвертий ряд стояв. Тоді усі бачитимуть. Сміятись заборонено, бо буде ставитись драма".

Неграмотність у ЗДА. Американський департамент здоров'я, освіти та добродійности опублікував недавно, що в З'єдинених Державах є 8,5 мільйона людей, що не вміють писати й читати. В нашій багатій країні, яка витрачає більйони на допомогу іншим країнам, добродійність мусіла б початися вдома. Статистика показує, що дві третини людей на публічній допомозі — неписьменні. Під час корейської війни 300,000 молодих хлопців було забраковано через недостатню освіту, а багато було таких, що не вміли навіть підписатися. Згідно з останнім переписом 6,4 відсотка людей старших від 25 років неписьменні, а серед не - білого населення цей відсоток доходить до 23-х.

● **Єпископат католицької Церкви в Мехіко** виступив минулого тижня з 10-сторінковою декларацією, в якій закликає вірних Церкви включитися до загальної кампанії проти комунізму. Декларація підписана 48 мехіканськими єпископами. Вона ставить під загрозу ексупомунікації не тільки приналежність до комуністичної партії, але й читання і поширювання комуністичної літератури і сприяння комуністичним підривним акціям.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 5-го СЕРПНЯ 1962 р.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва „Українська Січ", Відд. 39 о год. 3-ій по полудні в залі УНДому. Побір вкладок в суботу, 4-го серпня від год. 7-ої до 10-ої вечером і в неділю 5-го серпня від год. 12-ої до 3-ьої по полудні. — Управа.

Посмертні згадки

МИКОЛА БЛИЗНАК, член Т-ва Дністер, Відд. 361 в Ню Йорку і бувш. довголітній організатор і секретар 204 Відд. УНСоюзу в Ню Йорку. Покійний род. 1889 р. в с. Калинка Літня, пов. Рава Руська, Західня Україна. По приїзді до Америки присвятив більшість свого життя в організації членства а іменно в розбудові Відділу 204 в Ню Йорку, переходячи відтак до 361 Відділу, де брав також участь в організаційнім житті, хоча в підкошенім здоров'ї. Покійний полишив горем прибиту дружину Марію, дочку Ірину і сина Ореста. Панахида в середу 1-го серпня в 7.30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми. Похорон в четвер, 2-го серпня 1962 р. о год. 9.30 ранку до катедри УПЦ св. Володимира при 82 вул., опісля на цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж. В. Н. П.

П. Кучма, секретар

ТАРЗАН, ч. 4882. Втікають із Лаврою!

PANIC SEIZED THE UGAMBI VILLAGE AS THE FIENDISH BEASTS OF TARZAN GAINED VENGEANCE FOR THEIR MASTER.

IT WASN'T LONG BEFORE THE NATIVES FLED!

MEANWHILE, FROM THE SIDELINES, A FRANTIC DAVID STEEL WHISPERED ORDERS. "THE GIRL-- GET THE GIRL!"

Паніка охопила село ґембів, коли запеклі тварюки Тарзана мстилися за свого пана.

І не треба було багато часу, щоб тубільці втекли!

А тимчасом, збоку, божевільний Дейвід Стіл шепотом видавав накази... — жінка... дістаньте жінку!